

HET BESTE NIEUWS UIT BRABANTPARK EN HEUSDENHOUT

IN MEMORIAM: TON

Het plotselinge verlies van een redactielid

Pagina 14

**Kielegat maar dan
net even anders**

pagina 4

**Kunst & Wetenschap:
Van de ene verbazing
in de andere**

pagina 10

**Senang Makan, van
Restaurant naar
Brasserie**

pagina 12

Voorwoord

Afgelopen december presenteerden we u het nieuwe Brabantpark & Heusdenhout Nieuws, één blad voor beide wijken. Dat werd goed ontvangen en als redactie gingen we daarom extra gemotiveerd aan de slag om weer een prachtige editie te maken.

Een editie met een zwart randje, want tot onze grote schrik kregen we het droevige nieuws dat ons redactielid Ton onverwachts is overleden. Aan hem dragen we dan ook dit nummer op, met op pagina 14 een passend in memoriam. De cover is een portret dat zijn broer Henk van hem maakte. Het laatste artikel dat Ton schreef is te vinden op pagina 10. Het artikel in wording over post op het Brabantplein hopen we in een vervolgeditie af te kunnen maken.

Ton zou immers zeker gewild hebben dat we doorgingen. Het was even schakelen, maar het is Brenda, Els en mij toch weer gelukt om 28 pagina's vol te schrijven en te voorzien van beeld met de mooiste verhalen uit de wijken.

Dat alles gaat niet zonder steun van ondernemers, stuk voor stuk tonen ze lef om zelfs in deze tijd een toezegging te doen om ons heel 2021 te helpen. Niet alleen ondernemers, ook enthousiaste lezers dragen hun steentje bij. Sommigen met enkele euro's per maand, maar ook één met een flinke

sponsoring (die anoniem wenst te blijven) van 150 euro. Waarvoor onze grote dank! Door dit alles kunnen we u nu al zeggen dat we het hele jaar weer een prachtig dik blad kunnen maken.

Dat betekent dat we dit jaar flink aan de bak moeten om te blijven schrijven. En dan zijn ideeën vanuit de wijk heel erg fijn. Zoals dit keer Sophia's Tuin (pagina 16) of de fietstocht naar de bron van het Leike (pagina 8). Heeft u een leuke suggestie met een directe relatie tot onze wijken, laat het dan vooral weten via info@breda-oost.nl. Namens de hele redactie wens ik u voor nu heel veel leesplezier.

Hartelijke groet,

Leon Colbers
Hoofdredacteur

BOB ZOEKT OORLOGSSPULLEN!

Er zijn in de wijk vast personen met een bijzondere verzameling. Eén van die verzamelaars is Bob Lips, juist van het Viskwartier. Buiten zijn passie voor vis is zijn tweede passie het verzamelen van spullen uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Heeft u nog spullen op zolder of wilt u een nalatenschap verkopen? Dan wil hij graag met u in contact komen. Dat kan via onderstaande gegevens, of u loopt gewoon bij hem langs in de zaak (Bisschopshoeve 10).

BGA militaria Breda
In en verkoop van militaire antiques
Bob Lips
Info@viskwartier.nl
0646061456

KORT NIEUWS

▲ Dolf Piederiet in de heemkundestand van Paulus tijdens het Heusdenhouts Festival in 2013.

In memoriam Dolf Piederiet

Half oktober 2020 ontvingen we een mailtje van Dolf met de opmerking: "Ik voel me niet zo jofel". Dolf nam dat jaar deel aan een reeks bijeenkomsten op maandagmiddag om de conceptteksten van een boek over Heusdenhout te corrigeren. "Wat last met de luchtwegen, maar het is geen corona" mailde hij enige tijd later. Toen er ook andere nare verschijnselen optraden werd nader onderzoek gedaan. Een maand later bleek er sprake te zijn van uitzaaiingen, die de wrede waarheid aan het licht brachten. Dolf kreeg geen perspectief op genezing, dat werd voor hem de nieuwe realiteit.

Op 13 januari 2021 overleed Dolf, op 73-jarige leeftijd. Al tot twee keer toe moest Dolf veel te vroeg afscheid nemen van zijn echtgenote. Eerst van Margoth en jaren later moest hij ook zijn tweede echtgenote Marie-José afstaan. Nu betreuren we zijn afscheid.

De belangstelling voor erfgoed en heemkundige zaken was hem niet vreemd. Hij had een uitgebreide collectie boeken, artikelen, (ansicht)kaarten en schilderijtjes over het lokale verleden. Sinds 2010 was Dolf een actief lid van de werkgroep Heusdenhouts historie van Heemkundekring Paulus van Daesdonck. Hij verzorgde de verslagen van de bijeenkomsten en schreef een aantal artikelen voor het wijkblad Heusdenhouts Nieuws. Voor het boek over Heusdenhout, dat dit jaar verschijnt, zocht hij voor enkele hoofdstukken alle gegevens en bijbehorende foto's en stelde de tekst op. Dolf was geweldig bedreven in het doorzoeken van bronnen die digitaal toegankelijk zijn om de juiste informatie op te sporen. Die kennis had hij mede opgedaan bij het opstellen van de Piederiet genealogie. Deze ervaring bleek voor de werkgroep van heel veel nut. Ook ontving hij thuis gastvrij de werkgroepleden om de sociale binding te bevorderen en eens wat andere onderwerpen aan de orde te stellen.

Heusdenhout en de werkgroep is een uitermate actief en deskundig persoon op heemkundig gebied verloren. Wat zullen we hem missen! Het gemis geldt vanzelfsprekend in versterkte mate voor Maarten en Simone, Jurgen en Laura, hun kinderen en verdere familie. We wensen hen veel sterkte toe bij het verwerken van dit grote verlies. Dolf ruste in vrede.

Werkgroep Heusdenhouts Historie

Spreek jij digi-taal?

Momenteel loopt Lars Kohnle (17) stage bij Forcez (het bureau van de hoofdredacteur dat websites bouwt). Zijn opdracht? Een mooie nieuwe website ontwikkelen voor alle wijkverhalen die in dit blad verschijnen. Hij is al lekker op dreef en op het moment dat dit nummer verschijnt, gaat hij technisch aan de slag om vorm en techniek te koppelen.

Een nieuwe website is leuk, maar die moet natuurlijk ook gevuld en bijgehouden worden. Vandaar dat we op zoek zijn naar enthousiastelingen die mee willen werken aan de livegang van deze site! In het blad gepubliceerde verhalen verwerken, nieuwtjes oppikken, activiteiten plaatsen, social media posts maken en wat er nog meer op ons pad komt. Je hoeft niet bekend te zijn met programmeercodes, maar het is wel handig als je weet hoe een content management systeem werkt. We zouden het leuk vinden om een jong team te vinden om de wijken ook digitaal op de kaart te zetten.

Lijkt het je wat om mee te helpen? Laat het dan even weten via info@breda-oost.nl

Vierde wiel gezocht!

De vaste redactie van het wijkblad bestaat momenteel uit Brenda, Els (fotografie) en Leon. Aangevuld met vaste en minder vaste gastredacteurs zoals Wim en Frans en correctoren Anthony en Saskia. Met het wegvallen van Ton missen we niet alleen heel veel humor, een oplettend oog in de wijk, maar vooral ook een woordkunstenaar die onze wagen in evenwicht hield.

Een nieuwe Ton gaan we niet zomaar vinden, maar we zoeken wel naar iemand die creatief kan schrijven, op onderzoek uit durft te gaan én goed in ons team past. Wil jij als vaste redacteur onderdeel worden van het team van Brabantpark & Heusdenhout Nieuws? Stuur dan een berichtje met eventueel wat voorbeeldverhalen naar info@breda-oost.nl

Ook als je eerder hebt gereageerd als corrector, maar bijvoorbeeld beter bent in eigen verhalen schrijven, mag je reageren.

T'ÂÂNGT ERVAN AF

Door Brenda Roels

Ieder jaar, zo in de loop van februari, voel je de verandering in de lucht. Her en der worden huizen vrolijk versierd, mensen zetten hun beste creatieve beentje voor en de dozen met toeters en bellen worden van zolder gehaald. Het is weer tijd voor carnaval!

Zoals heel veel dingen, ziet carnaval er dit jaar iets anders uit dan normaal. Geen volle cafés, geen massa's mensen op de markt, zelfs geen gezamenlijk drankje bij vrienden thuis. Door alle maatregelen in de corona lockdown is de gebruikelijke manier van feestvieren dit jaar niet mogelijk. Men was er al enigszins op voorbereid, gezien het motto van dit jaar: 'T'âângt ervan af'.

Echte Kielegatters

Een echte Kielegatter laat zich de jaarlijkse feesttradities echter niet zomaar ontzeggen! Wat er ook gebeurt, het carnaval gaat altijd door. Zo denken ook Yvette van Esch en Mirjam van Dueren den Hollander erover. Samen met hun gezin zijn het fanatieke en enthousiaste carnavalsvierders.

Het startschot valt eigenlijk al op 11 november. Vanaf dat moment is er voor de liefhebber ieder weekend wel iets te doen in het Kielegat. De voorpret maakt integraal deel uit van het van oorsprong katholieke feest. Het jaarlijkse motto wordt op ludieke wijze ingevuld, de inmiddels uitgebreide garderobe wordt uitgepluisd en aangepast, wagens worden gebouwd en plannen gesmeed.

Yvette en Mirjam zijn al jaren betrokken bij het jeugdcarnaval, vnl, voor de kinderen van de St. Josephschool, waar ook hun eigen kinderen deel van uit maken. De Brakkenliert, die traditioneel op zondag door de stad trekt, vraagt behoorlijk wat voorbereiding. Ze hebben al menig wagen gebouwd, in de tuin of soms zelfs in de woonkamer. De wagen in aanbouw moet natuurlijk wel droog staan, lachen de dames. Met succes overigens, want de groep van de St. Josephschool heeft al meerder malen de overwinning in de wacht gesleept.

▲ Kielegatse kilometerleut op de Grote Markt

Oude en nieuwe tradities

Ieder jaar is er een vast programma, beginnend op donderdagavond met carnavalstapas tot en met het haringhappen op woensdag. Het carnavalsfeest kent een rijke cultuur met veel rituelen. Maar dit jaar is het allemaal net even iets anders.

Aan creativiteit ontbrak het de echte carnavalsvierder gelukkig ook dit jaar niet en dus zag je allerlei leuke, originele en innovatieve initiatieven voorbij komen, voornamelijk online. Verschillende concerten en evenementen waren op het scherm te volgen, via de lokale tv omroepen of via livestreams. Gewoon lekker verkleed achter je pc of tv gaan zitten, muziek aan en dansen maar! Yvette en Mirjam kunnen er net zo goed van genieten.

Maar ook buitenshuis was genoeg te beleven. Huizen en tuinen werden als altijd versierd, lokale ondernemers adverteerden met allerlei speciale carnavalsacties en bij Albert Heijn werden zelfs schoenen verzameld om op zondagmiddag alsnog de Grote Markt mee te vullen.

Verbinding

In de tuin van Yvette en haar gezin verrees zelfs een feesttent om binnen de eigen bubbel feest te kunnen vieren. Zo ben je toch een beetje op stap, weg van huis! Yvette heeft er zichtbaar plezier in. En je rolt meteen lekker je bed in, voegt ze er grijnzend aan toe.

We zetten er gewoon de laptop weg en maken online contact met vrienden. Zo maken we het samen gezellig en kunnen we samen pret hebben.

Want dat is de essentie van carnaval, vindt Mirjam, samen plezier maken en lol hebben. Je hebt altijd wel weer leuke contacten, sommige mensen zie je alleen met carnaval. Je kunt gewoon met iedereen kletsen, want het allermooiste is dat je nergens gelijk bent dan met carnaval! Ook hierover zijn de dames het roerend met elkaar eens, carnaval verbindt.

Niet voor het eerst

Als we ons een beetje verdiepen in de geschiedenis van het Bredase carnaval, zien we dat dit gevoel van verbinding al heel lang bestaat. Toch is er eerder een periode geweest dat er geen vrolijkheid op straat te vinden was in de carnavalsperiode.

Van 1914 tot 1954 mocht er geen carnaval gevierd worden in de Bredase straten. Het was enkel toegestaan om binnen te carnavallen in verenigingsverband. Dit kwam deels door de Wereldoorlogen, maar vooral door de sterke lobby van de katholieke kerk.

Ook voor 1914 werd carnaval graag uitbundig gevierd in de stad Breda. De inwoners van het centrum, voornamelijk gegoede burgerij, vond het echter maar niks dat ze dronkenlappen door de straten zagen dweilen. Plebaan Schrauwen, een voornaam man binnen de katholieke kerk en bestuurslid van talloze verenigingen in Breda, weet de mensen te overtuigen van het zedeloze karakter van het carnavalsfeest en er komt een verbod op het straatcarnaval.

Maar het carnavalsbloed kruipt waar het niet gaan kan. In 1939 wordt weer eenmalig carnaval gevierd onder druk van Bredase bierbrouwers onder het motto Breda Lacht Weer. En in 1954, plebaan Schrauwen is dan al jaren uit beeld, komt de definitieve omslag. De mensen trekken sindsdien weer jaarlijks feestend en hossend door de Bredase straten.

Carnaval leeft dus als altijd. Heeft u het hele feest dit jaar gemist? Geen probleem. Het motto voor 2022 is al bekend gemaakt: 'Me doen 'ut deez'jaor dubbel'. De nieuwe plannen zijn alweer in de maak en frisse ideeën ontspringen uit de altijd creatieve carnavalsbreinen van de echte Kielegatters. Het Kielegat leeft, ook in onze eigen wijk.

▲ In 1939 vierde Breda voor het eerst sinds 1914 weer carnaval op straat met een optocht en een prins onder het motto Breda Lacht Weer. Ontwerp: Gerrit de Moreé (1909-1981).

PERSOONLIJKE
**OOG
ZORG**

BRILMODE
**ROB
BOON**

BREDA - Brabantplein 3
Tel: 076 - 514 99 42
info@brilmoderobboon.nl
www.brilmoderobboon.nl

UIT HEUSDENHOUTS HISTORIE 34

Door Heemkundekring Paulus van Daesdonck

Inleiding

Met het eerste nummer van het gezamenlijke wijkblad vorig jaar december zijn Brabantpark Nieuws en Heusdenhouts Nieuws samen opgegaan in die nieuwe periodiek. Wat de leeftijd betreft verschillen de namen Brabantpark en Heusdenhout eeuwen van elkaar. Een goede reden om eens terug te kijken en te achterhalen waar die namen vandaan komen en of er historische relaties bestaan.

Namen

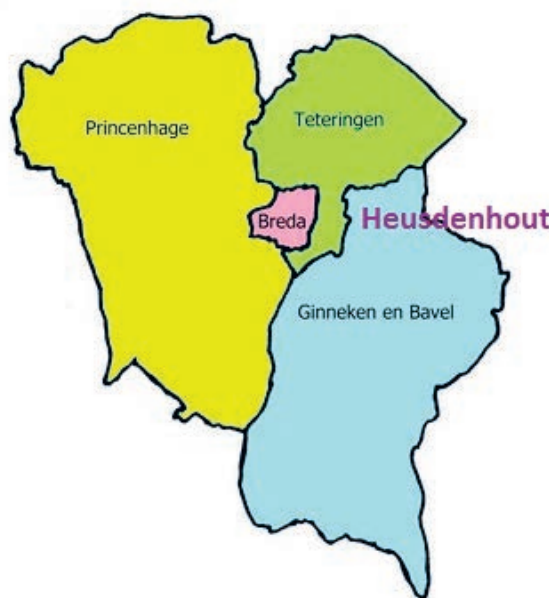
Voor de naam Brabantpark hoeven we niet zo ver terug in de tijd, zo'n vijftig jaar. Zoals de naam al doet vermoeden behoorde deze aanvankelijk toe aan een park, een villapark. In de jaren dertig van de vorige eeuw werd dit park aangelegd met als straten Brabantlaan, Hertog Hendriklaan, Hertog Janlaan en de reeds bestaande eeuwenoude Lovensdijk. Alle namen verwijzen naar het hertogdom Brabant van weleer waarvan onze provincie het noordelijke deel vormde. Na de tweede wereldoorlog werd de uitbreiding van Breda voortvarend aangepakt. Er was immers woningnood. Aansluitend aan genoemd villapark kwam er meer bebouwing met als centrum het Brabantplein. Dat grotere geheel werd een aanzienlijke wijk en kreeg ook de naam Brabantpark.

Heusdenhout heeft een totaal andere geschiedenis. De voormalige grote gemeente Ginneken en Bavel kende drie kerkdorpen Ginneken, Bavel en Ulvenhout en drie kapeldorpen Galder, Heusdenhout en Strijbeek. Daarnaast omvatte het nog vele buurtschappen. De oorspronkelijke naam van Heusdenhout is Hosenhout. Deze naam zien we in oorkonden terug aan het eind van de dertiende eeuw. Er wordt dan gemeld dat Walteri de Hosenhout scep van Breda is, nu wordt deze functie wethouder genoemd. In de loop der jaren heeft de naam Hosenhout vele schrijfwijzen gekend. Men nam het vroeger niet zo nauw met de spelling van namen. Kortom, er bestaat een aanzienlijk leeftijdsverschil tussen de namen Brabantpark en Heusdenhout.

Oorspronkelijke situatie

In het midden van de 19e eeuw bleken grote vestingwerken zoals een stadsomwalling, stadspoorten, bastions en lunetten een achterhaalde zaak. Vele vestingsteden gingen

over tot ontmanteling. Zo ook de voormalige vestingstad Breda die slechts een oppervlakte kende van nog geen 300 hectare, grofweg gezegd het gebied tussen de huidige singels. In het schetsje is Breda te zien ingeklemd tussen de gemeenten Teteringen en Princenhage.

▲ De situatie aan het eind van de 19e eeuw.

De gemeente Teteringen die veel groter was, ruim 2300 hectare, werd in 1795 tijdens de Franse tijd een zelfstandige gemeente. De leus: 'Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap', die de Fransen ook in deze streken brachten gaf de zet om zelfstandig te worden, mede omdat de leiding van de vesting zich weinig gelegen liet liggen aan de buitenpoorters, de bewoners op het platteland buiten de vesting. Pieter van Ginneken was de drijvende kracht om die zelfstandigheid als gemeente te bereiken.

Sluipende verstedelijking

Breda wilde rigoureuus uitbreiden maar dat viel niet in goede aarde bij de omringende gemeenten. Omdat binnen de singels de ruimte schaars was werd daarbuiten gebouwd langs verbindingswegen zoals Ginnekenweg, Haagweg en Teteringsdijk. Er kwamen in de buurgemeenten van Breda wijken tot stand zoals in Zandberg. Ook werkplaatsen en fabrieken werden er gerealiseerd. Het aantal inwoners

van Teteringen steeg tot ongenoegen van Breda, dat vele pogingen tot annexatie in werking stelde. Na diverse teleurstellende pogingen lukte het Breda uiteindelijk, in 1927.

Annexatie 1927

Bij deze 1e annexatie viel een ruim gebied van Teteringen toe aan Breda, de jarenlange protesten mochten uiteindelijk niet baten, zie de letters A in de tekening. Het grondgebied dat overging bedroeg 380 hectare en van de ruim 8900 inwoners van Teteringen werden er bijna 6800 inwoner van Breda. De gemeente Ginneken c.a. moest een klein stukje inleveren in de nabijheid van de Baronielaan, het is donkergroen op de grote tekening. Omdat het voor dit artikel niet relevant is laten we de gevolgen voor de gemeente Princenhage buiten beschouwing.

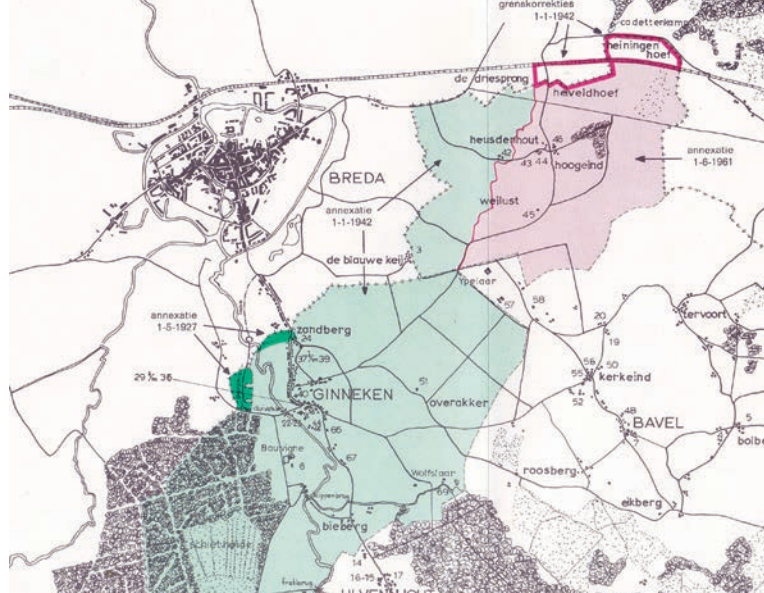
◀ AAA Teteringen verliest grondgebied in 1927.

Annexatie 1942

De landhonger van Breda bleef ook na de 1e annexatie bestaan. In het oorlogsjaar 1942 vond een 2e annexatie plaats waarbij ook de gemeente Ginneken en Bavel niet buiten schot bleef en inwoners en grondgebied kwijtraakte. Het betrof het dorp Ginneken met omgeving en het westelijke deel van Heusdenhout, zie het lichtgroene deel op de grote afbeelding. Er waren flinke protesten met name gericht tegen de annexatie van Ginneken. Het dorp viel na de annexatie weliswaar onder de gemeente Breda maar de gevolgen voor het wonen op zich waren te overzien. Voor de bewoners van het westelijke deel van Heusdenhout was dat wel anders. Bewoners van de Lage Kantstraat, een groot deel van de Heusdenhoutsestraat en een stukje Heusdenhoutseweg moesten verhuizen toen de uitbreidingsplannen van Breda vorm kregen. Vooral voor bewoners die er agrarisch actief waren een harde dobber: of stoppen met het bedrijf of elders grond kopen.

Annexatie 1961

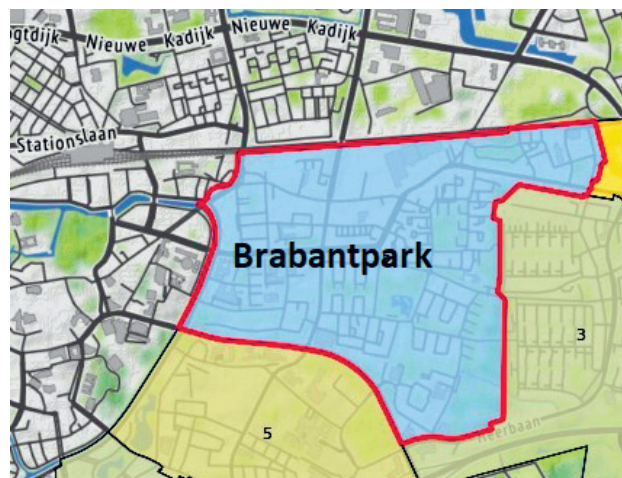
Voor Breda waren die twee annexaties niet genoeg. In 1961 viel de rest van het kapeldorp Heusdenhout en een deel van het gebied waar nu de wijk IJpelaar is ten prooi aan de expansiedrift. Er zouden vele woningen moeten worden gebouwd. De in 1942 ontstane gemeente Nieuw-Ginneken wilde het karakter van groene gemeente behouden en zo'n grote woonwijk paste niet in dat beeld. Ook vreesde men als gemeente zo'n omvangrijk project niet aan te kunnen. Zo werd het dorp Heusdenhout een wijk van Breda, zoals Ginneken en Princenhage dat in 1942 overkomen was.

▲ De opeenvolgende annexaties van gemeente Ginneken en Nieuw-Ginneken.

Brabantpark

Het grondgebied van de huidige wijk Brabantpark is dus ontstaan uit een deel van het grondgebied van de gemeente Teteringen dat in 1927 gemeente Breda werd en het westelijke deel van Heusdenhout dat in 1942 door de gemeente Nieuw-Ginneken aan Breda moest worden afgestaan. De opeenvolgende annexaties zijn in de grote schets aangegeven.

▲ De opeenvolgende annexaties van gemeente Ginneken en Nieuw-Ginneken.

Kadaster

Aan de kadastrale nummering is de oude situatie nog enigszins terug te halen, zie de gratis te bekijken kaart op www.kadasterdata.nl. Zo te zien hebben de percelen op het grondgebied dat Teteringen in 1927 moest afstaan een code met de naam Breda gekregen. De percelen die vanuit de gemeente Ginneken en Bavel in 1942 werden overgedragen dragen een code met de naam Ginneken.

Reageren op dit artikel of op de eerder verschenen artikelen op de site: <http://www.breda-oost.nl/uitheusdenhoutshistorie> ? Dat kan met een bericht naar info@breda-oost.nl Ook telefonisch kunt u reageren naar nummer 076 5810024.

Werkgroep Heusdenhouts Historie

ONTDEKKINGSTOCHT NAAR DE BRONNEN VAN HET LEIKE

Door Frans Gooskens

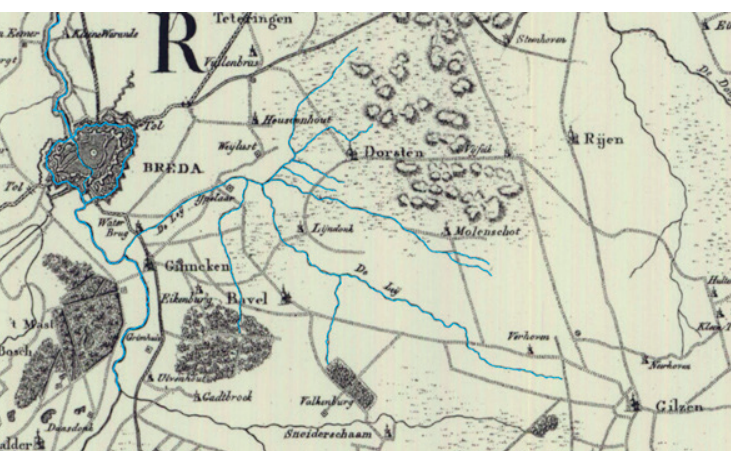
Bijna 75 jaar stadsbeek het Leike

Al bijna 75 jaar stroomt het Leike in Breda door de wijken Heusdenhout en Brabantpark. Je zou kunnen zeggen dat de beek de twee stadsdelen verbindt. In de winter kan het een bruisende beek zijn; in de zomer lijkt het water stil te staan. Al dat water komt uit een stroomgebied van 30 km² gelegen aan de westkant van de dorpen Dorst, Molenschot en Gilze. Deze dorpen liggen op een hoogte van 8-10 meter boven NAP, bij de monding van het Leike in de singel is de hoogte teruggelopen tot 2 meter boven NAP. Het water loopt als een trechter uit dit gebied naar Breda.

Voor ons stadsbewoners is het goed om het stroomgebied van het Leike eens te verkennen. Misschien ook voor de bewoners van Molenschot. Alles wat de boeren daar met hun land doen komt met vertraging in de stad uit. Wij stadsbewoners mogen van onze kant wel wat meer aandacht hebben voor het platteland en de natuur. Vandaar deze fietstocht van de monding naar de bronnen en omgekeerd. Als opwarmertje in het kort de geschiedenis van de stadsbeek.

Molenleij door het Ginneken

Zeker al vanaf 1300 loopt het Leike, dan officieel Molenleij geheten, door het Ginneken naar de Mark. Vlak bij het Oranjeplein staat een watermolen die de beek zijn naam geeft. Deze molen is echter in de 17e eeuw tijdens de tachtigjarige oorlog vernield en nooit meer teruggekomen.

- ▶ Oude loop van de Molenleij. Het water stroomt vanuit de dorpen Gilze, Molenschot en Dorst naar het Ginneken (bron: <https://www.bredabibu.nl/a2016-molenleij/>)

Na het verdwijnen van de molen blijft de beek zijn naam houden. Rond 1930 krijgen ze in het Ginneken meer last dan vreugde van de Molenleij. In de zomer stinkt het enorm

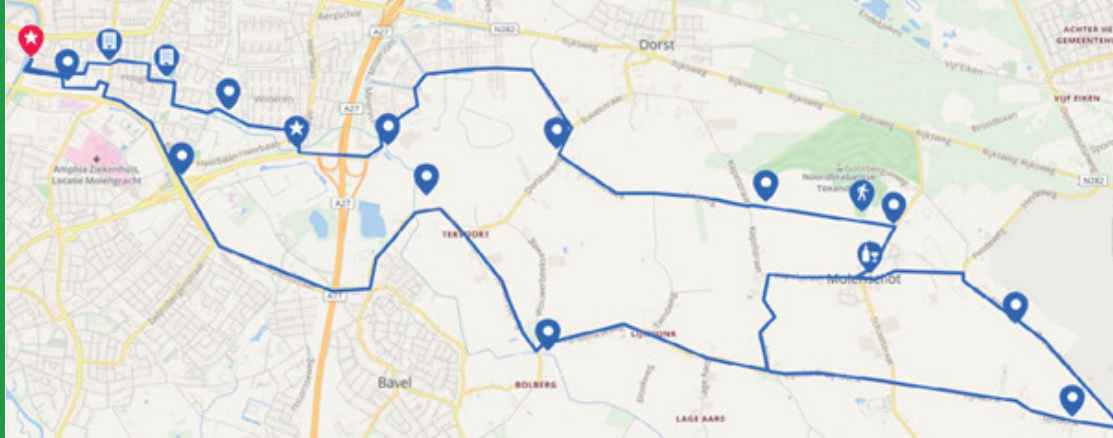
en zijn er ratten actief. In de winter komen overstromingen voor en spoelen bruggen soms weg. De overlast wordt bovendien meer gevoeld omdat er langs de oevers in de Zandbergbuurt een woonbuurt is gebouwd voor wat meer welgestelde inwoners. Een andere nieuwe chique woonbuurt bouwt aannemer Korteweg op een terrein bij de Mark rond de Regentesselaan. Hier stroomt de Molenleij in de Mark. Februari 1937 is er weer een grote overstroming. Het bouwterrein van Korteweg komt onder water te staan en een deel van de Regentesselaan wordt weggeslagen door het water. Zelfs de commissaris van de koningin komt kijken naar de schade.

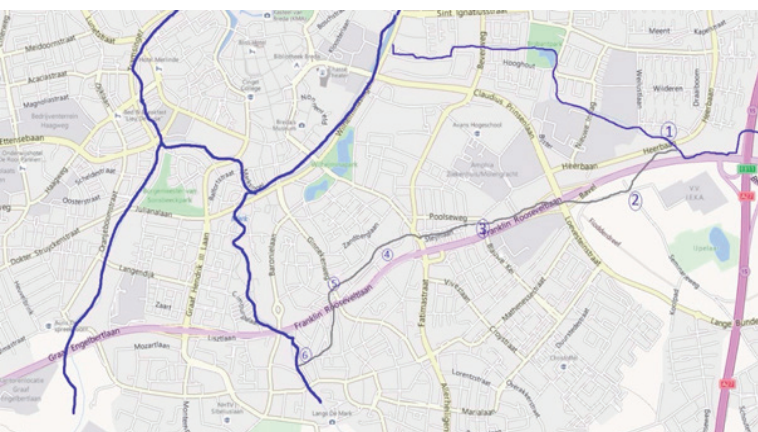
- ▶ Overstroming rond 1935 van het Leike bij de Van de Borchlaan, waar het Leike tot 1947 in de Mark stroomt. Op de achtergrond de Dr. De Visserschool. (Bron: Stadsarchief Breda)

De gemeente Ginneken is al vanaf 1930 bezig om de Molenleij te verleggen en om te vormen naar een riool. De uitvoering van de plannen blijft echter stilliggen tot 1940. Het is een complexe operatie waar meerdere partijen bij zijn betrokken. Omdat de Molenleij de grens vormt met de gemeente Breda moeten die gemeente wel meedoen. Breda ziet het echter als een probleem voor Ginneken en wil niet meebetalen. Ginneken verdenkt Breda ervan dat ze het Leike gebruiken als een argument om Ginneken te annexeren. Wat inderdaad iets later ook zal gebeuren. Een andere partij is het waterschap Bovenmark. Het waterschap stelt zware eisen aan het omvormen van de beek naar een riool. Dat riool zal dan 3,5 meter breed moeten worden en daardoor zeer kostbaar. In 1940 doet het waterschap aan Breda het voorstel om de Molenleij te verleggen richting Heusdenhout en Brabantpark. Breda gaat daar nu wel op in, omdat Ginneken het leeuwendeel van de kosten op zich neemt. Ginneken moet wel iets gaan doen. Steeds meer bruggen over het Leike staan namelijk op instorten en de bewoners

De fietsroute van de monding bij de Wilhelminasingel tot de bronnen bij Molenschot.

morren. Breda heeft er steeds mee te winnen, want het water in de singels begint steeds meer te stinken en verversing door beekwater kan geen kwaad. Bovendien gaat Breda al van uit dat de annexatie een gelopen race is.

► Moderne kaart met oude loop (2) van de Molenleij door het Ginneken en de nieuwe loop (1) door Heusdenhout en Brabant. [bron: <https://www.bredabibu.nl/a2016-molenleij/oude-loop-molenleij/>]

In 1941 begint het graafwerk voor de nieuwe loop van het Leike richting Wilhelminasingel. Begin 1942 is het graafwerk bijna klaar. Dit gebeurt met de hand in het kader van werkverschaffing. Er werken 60 man aan de nieuwe beekbedding. Door de brandstofschaarste moeten ze met de hand water oppompen om geen natte voeten te krijgen. De nieuwe loop heeft een lengte van 2300 meter, de oude loop was 3500 meter. Door de oorlog zal het nog vijf jaar duren voordat de nieuwe loop in gebruik kan worden genomen.

De hele verantwoordelijk ligt vanaf 1 januari 1942 bij de gemeente Breda na de annexatie van Ginneken. Begin 1947 komt de duiker gereed die het beekwater afvoert naar de singel bij het Ignatiusziekenhuis. Als er nog wat bruggen en dammetjes zijn aangelegd kan het personeel van het waterschap Bovenmark op 28 mei 1947 de dam doorsteken en stroomt het beekwater niet langer naar het Ginneken maar richting singel. In 1948 wordt de oude beekloop gedempt en is het project afgerond. Wij hebben een mooie beek gekregen en de villabewoners van Zandberg en Ginneken hebben rust in de achtertuin.

De fietstocht digitaal

De fietstocht start naast de monding van het Leike bij de Wilhelminasingel. De route is digitaal uitgezet en kan op internet worden opgezocht.

Het webadres is:

<https://maphub.net/fransgooskens/leike-breda>. Er is een korte route van 19 km en een wat langere variant van 24 km. De tocht gaat grotendeels over verharde wegen. Er zijn echter twee stukken zandpad in de route opgenomen. Een stukje wandelen met de fiets aan de hand kan geen kwaad denk ik. Onderweg zijn er foto's te bekijken en korte informatieve teksten.

Het beste is om de route van tevoren op een PC te bekijken met een groter scherm. Dan zijn de foto's beter te bekijken en lezen de teksten gemakkelijker. Met een mobieltje kan onderweg de route ook worden gevolgd. Zet zo nodig een shortcut (verwijzing) op je bureaublad.

<https://maphub.net/fransgooskens/leike-breda>
https://youtu.be/iPBBIv60-_0

Centrum voor Geboortezorg
 Maartje Huver en Laureen Vrijken
 Verloskundigen

Persoonlijk, betrokken en vele jaren ervaring ook in anticonceptie zorg!

Onze spreekuur locaties
 Wilhelminapark 9, 4818 SL Breda
 Brabantplein 36, 4817 LR Breda
 Flierstraat 51, 4812 LC Breda

Altijd bereikbaar op
 06 - 5100 7769
 info@ienova.nl
 www.ienova.nl

VAN DE ENE VERBAZING IN DE ANDERE

Door Ton Dunk

'Leergierigheid is de drijfveer van mijn geluk. Ik wil graag van alles weten en stel overal vragen. Mijn nieuwsgierigheid naar de meest uiteenlopende dingen houdt mij dagelijks alert'. Toen wijkbewoner Peter de Jaeger in 1982 de studie agrarische planologie afrondde, was het met zijn drang om zaken te doorgronden niet verwonderlijk dat zijn belangstelling meer uitging naar journalistiek. Nu schrijft hij als wetenschapsjournalist regelmatig voor diverse dagbladen en tijdschriften, waaronder het biologenblad Bionieuws, Het Parool en het Vlaamse blad EOS. Naast zijn liefde voor wetenschap heeft Peter ook oog voor de schoonheid van landschap, historie en ons cultuurgood. Zo schreef hij in opdracht van de Gemeente Breda de boeken Zwerven door de Rith, Het Valkenberg, van hoftuin tot stadspark en hartslag van Breda. De wonderlijke expositie True Beauty in het Bredase Stedelijk Museum toonde aan hoe kunst, techniek en wetenschap prima hand in hand kunnen gaan, elkaar kunnen inspireren en aanvullen. Het prikkelde Peter zich te gaan verdiepen in de wisselwerking tussen deze werkterreinen.

▲ Detailopname van een watertor of een werk van Van Gogh?

De bijzondere relatie tussen kunst en wetenschap wekte al eerder Peters belangstelling. In 2006 organiseerde hij samen met leden van de Bredase Stichting Idee-fixe lezingen over raakvlakken tussen wetenschap en kunst. Het waren drukbezochte en boeiende bijeenkomsten, waar kunstenaars en wetenschappers van gedachten wisselden over onderwerpen als architectuur en astronomie. Toen al wist Peter dat hier een leuk boek in zou kunnen zitten. Vooralsnog bleef het bij een plan, tot op een fraaie herfstnamiddag in 2017 onder het genot van een biertje zijn schoonzoon hem vroeg wat hij het liefste zou willen doen. Daar hoefde Peter niet lang over na te denken; een boek schrijven over kunst en wetenschap en wat die twee met elkaar hebben. Moet je doen, zei zijn schoonzoon. Dit gaf Peter het zetje om de uitdaging aan te gaan, zijn plan uit te gaan voeren. Fontaine Uitgevers was gecharmeerd van zijn voornemen en na een paar bezoekjes aan de uitgeverij begon

▲ Strand beest van de kunstenaar Theo Janssen. Met hulp van een flinke zeebries gaan kunst en techniek samen aan de wandel.

▲ De Rotterdamse Markthal. Een feest van vorm, kleur en licht.

zijn plan steeds meer vorm te krijgen. Als doorgewinterde journalist pakte Peter het grondig aan. Om inspiratie op te doen en informatie en illustratiemateriaal te vergaren nam hij maar liefst ruim veertig interviews af. Na twee jaar onderzoek en steun van enthousiaste volgers van zijn plan had hij genoeg materiaal verzameld voor de opzet van zijn boek.

Verwondering als bron van inspiratie

Peter: 'Schrijven is schrappen, maar het is ook leuk om een goede structuur te vinden en alle onderwerpen tot hun recht te laten komen. De eerste lezer, mijn vrouw Thérèse, kwam vaak met nuttige tips. Die kwamen de leesbaarheid van de tekst beslist ten goede'. Ook mensen die Peter interviewde voor zijn project lazen zijn teksten en stelden bruikbare correcties en aanvullingen voor. Het resultaat

Kunst & wetenschap

ISBN 978 905956 439 8 NUR 600

mag er dan ook zijn, Kunst & wetenschap is een boeiend en prettig leesbaar boek geworden. Aan de hand van tal van voorbeelden met prachtige illustraties kun je lezen hoe op gebieden als architectuur, geneeskunst en zelfs mode en toneel wetenschappers en kunstenaars elkaar vinden en aanvullen. Het boek toont aan dat verwondering en creativiteit kunnen leiden tot verrassende, vaak geniale en kunstzinnige vindingen. Peter gebruikt in zijn boek heel toepasselijk een term uit zijn vakgebied. Hij noemt de bijzondere wisselwerking tussen kunst, techniek en wetenschap kruisbestuiving. Op de eerste pagina van het boek zijn enkele citaten van wetenschappers en kunstenaars afgedrukt. Zo ook een uitspraak van Albert Einstein: 'Het mooiste wat we kunnen ervaren is het mysterieuze. Het is de bron van alle ware kunst en wetenschap'. Bij lezing van dit boeiende boek wordt duidelijk dat het ware en wijze woorden zijn.

VAN RESTAURANT NAAR BRASSERIE

Zo blijft iedereen
Senang!

Door: Leon Colbers

Wie wel eens bij Senang Makan heeft gegeten, weet dat er bij Chesron met ziel wordt gekookt. De altijd heerlijke rijsttafel was niet zomaar een rijsttafel, maar één om je vingers bij af te likken. Zijn restaurant liep voor de coronacrisis erg goed. Zo goed dat het misschien allemaal wat boven zijn pet groeide, want Chesron had het druk, héél druk.

Effecten van corona

Ik sprak hem over de afgelopen periode, maar vooral over de toekomst. Want positief als hij is, kijkt Chesron vooral vooruit. "Je moet weten dat ik gelovig ben. Ik streef er altijd naar het maximale uit mezelf te halen. Geld is daarin niet mijn drijfveer, ik wil gewoon gelukkig zijn. Ik wil koken zoals een moeder doet voor haar kinderen. Zij voelt feilloos aan wat haar kinderen willen eten en wie wat lekker vindt. Koken is kijken naar de eters en als gastheer voel je dat aan. De afgelopen jaren waren succesvol, maar ook erg druk. Op een gegeven moment was ik alleen nog maar saté/nasi/bami aan het maken. Niet om ondankbaar te zijn hoor, want je moet je zegeningen tellen. Ook dat heb ik geleerd. Mensen kwamen immers vanuit heel Nederland, dus wat we deden werd gewaardeerd. We hadden echt een geoliede machine, maar op een gegeven moment ben je alleen maar bezig met meer, meer, meer en hoeveel bonnen je op een avond draait. Toen kwam corona. Na de eerste lockdown bleef het rustig, er komen geen mensen meer, vooral de oudere gasten bleven weg: wat nu? Dacht ik."

"Zoek het gewoon lokaal, zorg dat je een huiskamer bent. Dat wilde ik, gewoon weer gastheer zijn. Vandaar dat ik overschakel op een brasserie-formule. Een plek in de buurt waar jong en oud de hele dag binnen kan lopen. Voor een lunch, maar ook wanneer ze een drankje willen doen...even naar Ches, even bijtanken."

Het roer om

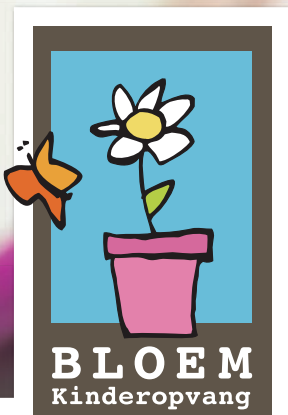
Zoals voor velen heeft corona echter ook positieve effecten. Je kreeg de tijd en rust om na te denken en ook Chesron kwam ik soms in de avond tegen op tijden dat hij normaal in het restaurant stond.

"Het restaurant had me geschift gemaakt. Dat was niet de bedoeling toen ik hieraan begon. Het restaurant moest een showroom zijn voor mijn catering, maar het werd -zeker na een recensie in de Stem- hoofdzak. Ik ben gaan nadenken wanneer ik nu het gelukkigst was in mijn leven. Dat was in de tijd dat ik gastheer was bij 't Archief in de Haagse Beemden, en dat ik mijn eigen cateringbedrijf had. Ik realiseerde me hoe slim mijn baas toen eigenlijk was. Zoek het gewoon lokaal, zorg dat je een huiskamer bent. Dat wilde ik, gewoon weer gastheer zijn. Vandaar dat ik overschakel op een brasserie-formule. Een plek in de buurt waar jong en oud de hele dag binnen kan lopen. Voor een lunch, maar ook wanneer ze een drankje willen doen...even naar Ches, even bijtanken."

Als bijna-overbuurman klinkt dat goed. We gingen er al eten, haalden er al af en lieten cateren als we een feestje hadden. Altijd dezelfde uitmuntende kwaliteit! Erg benieuwd naar de brasserie-ideeën vraag ik wat er blijft en wat er anders is?

Hardlopers blijven, aangevuld met nieuwigheden

"De hardlopers blijven uiteraard, maar de dinerkaart wordt gewoon wat kleiner. Klassiekers als Rendang mogen er niet op ontbreken. Maar ik wil vooral weer meer gaan experimenteren. Mijn creativiteit kwijt in nieuwe gerechtjes. Het zal een mix van smaken zijn van gerechten uit mijn jeugd, aangevuld met de kennis van nu. Mijn moeder maakte ooit nasi goreng met rookworst. Dat soort experimenten wil ik aangaan. Niet alleen voor lunch/diner, maar ook voor het afhalen. Naast de avond kun je dat ook in de middag doen. Deze koude maaltijdboxen kun je thuis prima opwarmen en zo probeer je weer eens wat nieuws. In onze vitrine liggen prachtige daghappen al vanaf 10 euro. Dus ook als je gewoon even geen zin hebt om te koken is dat een goed alternatief. Daarbij wil ik nog wel meegeven dat de Indische keuken geen fastfood is. Ik gebruik heel graag gezonde ingrediënten en kruiden zoals gember en kurkuma. Het past dus heel goed in een gezonde levensstijl. En uiteraard is en blijft alles vers, want alleen daar wordt iedereen echt blij van!"

**Kinderdagverblijf
BSO
Peutertuin/VVE**

**UW KIND AANMELDEN?
NEEM DAN CONTACT OP VOOR EEN
VRIJBIJVENDE KENNISMAKING!**

 076 - 515 69 00
www.bloembreda.nl

Bloem Kinderopvang Breda Noord Cornelis Florisstraat 25, **Breda Oost** Epelenberg 4

C'EST LE TON QUI FAIT LA MUSIQUE

Door Brenda Roels en Leon Colbers

Op de cover van deze editie prijkt Ton Dunk, onze Ton, die de spreekwoordelijke muziek maakte in ons redactieteam. Op woensdag 17 februari 2021 is Ton op een leeftijd van 68-jar geheel onverwachts overleden. De drie-eenheid die wij als redactie samen vormden, is niet meer. Als eerbetoon delen wij, Leon en Brenda, onze mooie herinneringen aan deze mooie man.

Onze ontmoeting met Ton was voor ieder verschillend. Voor Leon begon het allemaal in september 2015, toen Gonda Poppelaars hem in contact bracht met Ton. Of hij wat voor Brabantpark Nieuws kon betekenen? Misschien is het goed om eerst eens af te spreken? Zo gezegd, zo gedaan. Hij kwam langs en het was meteen duidelijk dat dit tot een prachtige samenwerking zou leiden.

Voor Brenda was de eerste ontmoeting met Ton toen hij haar kwam interviewen voor het wijkblad. Zij maakte kennis met een bijzonder vriendelijke en goedlachse man. Hij nestelde zich met een kop koffie op de bank en was gedurende het interview meer zelf aan het woord dan de geïnterviewde. Hij voelde zich duidelijk op zijn gemak. Het was een bijzonder prettige eerste kennismaking.

Twee jaar lang had Leon het blad alleen geschreven, maar vanaf dat moment vormden hij, Gytha en Ton de redactie. Toen Gytha stopte had Ton net het zojuist genoemde interview met Brenda gehouden. Een hele leuke vrouw, volgens Ton. Toen Brenda ons team kwam versterken was de drie-eenheid compleet.

Ton had een excellent gevoel voor taal. Het maakte niet uit wat je zei of wat het gespreksonderwerp was, Ton had er altijd wel een snedige opmerking bij. We vroegen hem ook regelmatig om raad of hulp bij het vinden van de juiste woorden of een passende woordspeling, en dat vond Ton dan weer leuk. Het heeft ons ook altijd geïnspireerd. Heel vaak denken we: wat zou Ton hierover zeggen??

Zijn eerste verhaal droeg hij zelf aan... Een luchtdrukschietvereniging. Voor de lezers van de 34 verhalen die hij schreef moet het duidelijk zijn dat hij voor dat artikel recht op het doel af ging en zeker niet met losse flodders schoot om deze vereniging doeltreffend te portretteren. Met rake bewoordingen maakte hij tijdens onze vergaderingen zo ieder onderwerp tot een schietschijf van grappen. Dat was Ton. Toen hij eens een hele suffe titel had voor een leuk artikel, wees Leon hem erop dat dat toch niet echt een "Tonneriaanse" titel was. Leon kwam met een voorstel en Ton kon alleen maar beamen dat dat een kop was die meer bij hem en bij het artikel paste.

Pen en papier had hij nooit bij zich. Hij gaf zijn oren en ogen goed de kost en genoot van het contact dat hij had. Achteraf wist hij treffend zijn ontmoeting en ervaringen op papier te zetten.

Dat hij graag onder de mensen kwam, was wel duidelijk. Onze redactievergaderingen verliepen altijd gemoedelijk en er werden de nodige verhalen uitgewisseld, de ene wat meer relevant voor onze krant dan de andere. Hij was een gedreven vrijwilliger op heel verschillende vlakken, had vele interesses en had een uitgebreid netwerk. Dat netwerk breidde hij graag uit. Soms hadden we een idee voor een onderwerp in de krant, maar wisten we niet zo goed hoe we bij de juiste mensen terecht konden komen. Voor Ton geen enkel probleem. Hij stapte gewoon op de mensen af of belde simpelweg even aan.

Tussendoor hadden we veelvuldig contact met elkaar over de mail. Over de onderwerpen waarover we schreven, de contacten die we hadden gelegd. Maar vaak stuurde hij ook zomaar een leuke anekdote of een mooie foto, die hij had gemaakt. Het waren iedere keer weer pareltjes!

Het toont aan hoezeer we elkaar aanvulden. Regelmatig gingen we samen op pad, in duo's een artikel schrijven was zeker met Ton altijd een feest. Leons wandeling met hem door De Posthoren kon vanwege de sneeuw afgelopen februari niet door gaan. Op de zondag dat we van zijn overlijden hoorden, is Leon gaan wandelen, de zintuigen geopend om alles in zich op te nemen, zoals Ton ook altijd deed. Uiteraard zonder kladblok alles waarnemen om er een mooi verhaal van te maken.

We hadden nog vaak samen op pad willen gaan om mooie verhalen te maken, samen lachen om zijn gekke, maar treffende zinsneden. We nemen hem mee in ons werk en zullen met elkaar nog vaak grinniken om de "Tonneriaanse" woordspelingen – want dat is wat ons betreft vanaf nu een nieuwe officiële uitdrukking!

Dank je lieve Ton, we gaan je missen! En uiteraard gaan we door, omdat jij als geen ander hebt bewezen hoe verbindend verhalen kunnen zijn!

▲ De gulle lach was bij Ton al van jongsaf aan aanwezig.

**RALPH
VAN WINGERDEN**

UW MAKELAAR IN
BRABANTPARK EN
HEUSENDHOUT

ERA
REAL ESTATE

Content+
makelaars met meerwaarde

085-2220901 · info@contentplus.nl
Verlengde Poolseweg 18 te Breda

MET BEIDE VOETEN IN DE GROND

Door Leon Colbers

▲ Vincent, biologische boer én docent

Wat doe je als je een hectare grond met schuur erft? Direct verkopen en doorgaan met de orde van de dag zou je zeggen? Nee! Daar dacht wijkbewoonster Lieke Huijbregts anders over. Samen met haar broer en zus vond ze dat het stukje land in het gehucht Seters, waar ze opgroeide, een andere invulling moest krijgen. Het moest op een andere manier waarde creëren, met een mooie maatschappelijke invulling. Maar hoe?

Die oplossing werd aangereikt door het echtpaar Vincent en Ingrid Wolff; zij vonden er letterlijk een goede bodem voor hun bijzondere tuin. Op een zaterdag fietsten we vanuit Brabantpark in 25 minuten naar deze biologische boerderij tussen Oosterhout en Dorst.

Omdat de coronamaatregelen nog volop gelden, wachten we -totdat er genoeg ruimte is in de behoorlijk grote winkel-keurig buiten. Eenmaal binnen worden we verwelkomd door Vincent, die ons trots zijn assortiment laat zien. Momenteel is het winter, dus ik vraag hem of er nog zaken liggen die hij zelf verbouwd heeft. "Zeker", zegt Vincent, en hij wijst me op de winterpostelein, bieten en yacon (een soort wortel, die echter de frisse smaak en structuur heeft van een appel). "In de zomer heb ik wel 40 soorten groenten en fruit van eigen bodem. Nu in de winter halen we het grootste deel bij de biologische partners."

"Maar heb je al buiten rond gekeken?" "Nee", zeggen wij, en hij geeft ons meteen een rondleiding. Daar gaat hij pas echt los met al zijn verhalen. Zo legt hij uit dat hij toe groeit

naar biologisch dynamische teelt. Een heel proces, waar niks ingewikkeld aan is, maar dat feitelijk een manier is om de grond zelf op een dusdanige manier te bewerken, dat die niet uitgeput raakt.

Uiteindelijk levert dat -na een jaar of zeven- een hele sterke bodem op, waarop groenten met enkel compost en verder zonder extra voeding uitstekend groeien.

"Over twee weken ploegen we alle groene velden om en verwerken we de compost in de bodem. Dan kunnen we pas echt starten met het groeiseizoen." Ik vraag: "Hoe maak je die compost zo mooi, bij mij mislukt dat?" Vincent: "Dat is heel simpel de juiste mix tussen bruin- en groen afval. Heb je teveel vochtige groenten, dan wordt het prut, maar met teveel takjes blijft het te droog. Goede compost maak je door een mooie mix, en als je het dan regelmatig omkeert om lucht toe te voegen, krijg je een prachtige basis, die als je er in knijpt net wat vocht los laat."

"Van ons hoeft het allemaal niet per sé helemaal biologisch te zijn, maar we vinden het wel belangrijk dat we verantwoorde producten eten, en dat dieren zoals kippen niet opeengepakt hun dagen moeten slijten."

"Maar naast het land-bewerken doen we hier nog veel meer. In de zomer organiseren we etentjes, waarbij koks en vrijwilligers koken met wat van het land komt. Dat is heel leuk, en als de maatregelen het toestaan ben je deze zomer van harte welkom. Verder begeleiden we 'mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt', zoals dat zo mooi heet. Lekker met je voeten in de aarde kom je tot rust. Op verschillende manieren kunnen mensen hier aan de slag. Met name mijn vrouw Ingrid neemt dit voor haar rekening. Ze is ook nog druk bezig met onze zolder/kantine, die ze breed in kan zetten voor onder andere trainingen. Het werk op onze

▲ Leren waar je eten vandaan komt

boerderij doen we niet alleen; we hebben een grote groep vrijwilligers, ook uit Brabantpark/Heusdenhout. Een mooie mix van mensen die iets komen brengen en iets komen halen.”

“Onze producten zijn hier te koop in onze winkel, maar er is ook een groep mensen die onze groentekratten bij afhaalpunten ophalen. Bij Ineke en Willem in de Kapelstraat is zo’n punt. Zij stellen hun oprit ter beschikking en iedere vrijdag komen de mensen met een abonnement op deze service hier hun krat ophalen. Daarvoor hebben we nog nooit reclame hoeven te maken.” Dat wilden we als redactie van dichtbij meemaken en daarom fietsen we op een vrijdagavond op uitnodiging van Ineke even langs. Ineke: “We hebben Vincent leren kennen doordat we er op één van onze toerfietsstochtjes voorbij kwamen. Bij die ene keer bleef het niet en dus gingen we terug. Op een gegeven moment raakten we aan de praat en vertelde Vincent dat hij eigenlijk wel wat punten wilden hebben, waar mensen makkelijk hun groentekrat konden ophalen. Wij zeiden: “Zet het bij ons maar neer. Wat begon bij twee, groeide uit naar meer. Vandaag komen elf mensen hun krat ophalen.”

Ineke vertelt gepassioneerd over het hele idee van eerlijk eten. “Van ons hoeft het allemaal niet per sé helemaal biologisch te zijn, maar we vinden het wel belangrijk dat we verantwoorde producten eten, en dat dieren zoals kippen niet opeengepakt hun dagen moeten slijten. De aarde houdt het op onze leeftijd nog wel vol, maar voor de toekomstige generaties vinden we het wél van belang dat ze niet met een uitgeputte planeet opgescheept zitten. Om met Vincents woorden te spreken: “We weten niet hoe het over tien jaar gaat, maar ik weet wel dat ik iets moois nalaat. En wij vinden het heel fijn, dat wij -hoe kleinschalig ook- daar iets aan kunnen bijdragen.”

Weer terug naar Seters, Vincent vertelt verder: “Eerlijk eten van dichtbij is een trend, want waarom zou je iets uit Peru halen als je ook hier prachtige groenten kunt verbouwen?”

Door rekening te houden met de seizoenen heb je ook hier iedere week prachtige groenten op je bord en het smaakt ook nog eens beter.”

Dat weten we uit eigen ervaring. Ook wij tuinieren biologisch op tien vierkante meter. We willen alleen teveel tegelijk, dus dit jaar focussen we ons op tomaten. Daar maken we dan de basis voor soepen en sauzen van. Meteen komen de tips hoe we dat het beste aanpakken. De leraar (Vincent geeft ook les) komt naar boven. Er ontstaat een heel gesprek en Vincent daagt ons uit wie dit jaar de lekkerste tomaten kweekt, wij of hij. Die uitdaging ga ik aan: “Dan word ik wel je concurrent.” “Nou”, zegt Vincent, “ik kan het alleen maar toejuichen als mensen zelf groente gaan verbouwen. Ik hoop dat over een aantal jaren er veel meer initiatieven als Sophia’s Tuin ontstaan en we écht lekker weer meer gaan waarderen. Per gezin heb je eigenlijk maar 40 vierkante meter nodig om een heel jaar groenten te kunnen oogsten. Met dit stuk door ons gepachte land kunnen we dus 250 gezinnen het hele jaar blij maken.”

Via Vincent en Ingrid en alle vrijwilligers is Lieke er met haar broer en zus dus meer dan in geslaagd om hun stukje grond méér waarde te geven. Soms is het grootste kapitaal een mooi initiatief de ruimte geven. Wij gaan -net als Ineke- zeker terug om te genieten van al het moois uit Seters!

Plexus in beweging!

Pilates, yoga, dans voor mensen met een fysieke uitdaging, stoelyoga, massage, privetraining en docententrainingen.

PLEXUS
Yoga • Pilates • Dans

Teteringsedijk 136
4817 MJ, BREDA

Telefoon: 076 - 5226815
Mobiel: 06 - 30261641

Voor meer informatie, kijk op onze website
dbcplexus.nl of mail ons op info@dbcplexus.nl

▲ Kynologenclub de Baronie

▲ Bulldozers helaas al aan het werk

BLOKKEN- DOZEN AAN DE RAND VAN DE WIJK?

Door Leon Colbers

Wie aan Brabantpark en Heusdenhout denkt, denkt al snel aan jaren 50-60-70 bouw. Toch zijn onze regionen al heel lang bewoond. Lange tijd was onze wijk een lint van boerenbedrijven langs de hoofdweg vanuit de stad naar Tilburg en Oosterhout. Boerderijtjes verdwenen en maakten plaats voor industrie en woningbouw. In de directe nabijheid van onze wijken is echter één klein gebied dat nog herinnert aan de tijd van vóór 1900. Voor hoe lang? Dat is onzeker, vandaar een wandeling om u als lezer juist in deze tijden de kans te geven op ontdekking te gaan.

We starten onze wandeling bij 'De Driesprong'. Deze buurtschap met de fietswinkel van Peter van den Broek (die al sinds 1934 bestaat), de ROHA-shop en vroeger dus ook een imposante kerk ademt historie, zeker als je richting Teteringen langs de statige eikenlaan loopt.

We gaan het spoor over en direct daarna gaan we rechtsaf het kleine straatje in. In het Bredase deel heet het Parallelweg. Links een schattig huisje afgewisseld door bedrijfjes en grotere huizen, rechts zie je het spoor met daarachter de wijk 'De Driesprong'. Naarmate we verder doorlopen wordt het steeds groener. Verscholen ligt een zaakje in Italiaanse delicatessen. De twee-onder-één-kapper met de toepasselijke naam K'deng K'deng kijkt uit over een slootje met riet, hier en daar een berk en wilg en daarachter wat ooit een prachtig groen akkerland was. Het is het gebied dat op bordjes op de Noordelijke rondweg staat aangegeven als 'Digit Parc' en historisch onder de noemer 'De Posthoren' bekend staat.

Digit Parc

De bedoeling was dat 'Digit Parc' ooit een duurzaam bedrijventerrein met hoogwaardige technologische en IT-bedrijven in een parkachtige omgeving zou worden. Maar de tijd of de bewustwording van het (te) hoge? ambitieniveau haalde het project in, de projectontwikkelaar ging failliet. In 2018 stemde de gemeente in op verzoek van de nieuwe eigenaar dat het een gewoon bedrijventerrein mocht worden. Daar hebben buurtbewoners van het gebied destijds hard tegen gestreden. Terecht zou ik zeggen omdat de ontwikkelaar heeft aangegeven daar mogelijk grote logistieke dozen neer te willen zetten.

Niet fijn voor bewoners van de Oosterhoutseweg/Parallelweg/Lage Weg, maar ook niet voor de straten aan de overkant van het spoor zoals de Terschellingstraat. De vereniging belangenbehartiging Oosterhoutseweg en omgeving is dan ook in actie gekomen. Op een positieve manier zoeken ze dialoog op om dit tegen te gaan. Het terrein kopen en er een mooiere invulling aan geven is als optie geopperd. Om hun initiatieven kracht bij te zetten is er een speciale website www.stopdeverdozing.nl in het leven geroepen. De moeite om eens te bekijken!

Wat verder hierover nog interessant is om te melden, is dat het college nu de lente weer opkomt enorm in de maag zit met piekmomenten waardoor recreatieterrainen vollopen. We kunnen nu eenmaal niet met zijn allen in het Valkenberg of Mastbos terecht. Hoe heerlijk zou het zijn als we dit soort groene longen in de stad behouden!

Groene long als overloopgebied

Deze groene long is immers een prachtig overloopgebied naar het verderop gelegen bosgebied bij Teteringen. We zetten onze wandeling dan ook voort over de Lage Weg. Aan het eind van deze straat komen we door een bossage en wandelen over een klinkerweggetje. Het zonlicht schittert door het groen op deze prachtige lentedag en aan het eind van dit romantische weggetje doemt het gebouw op van Scouting De Driesprong. Het gebouw is een oud Molengebouw en draagt de naam de Maalderij. Daar zouden we ook eens over moeten schrijven als het er weer bruist van de activiteit.

Voor de liefhebbers die een flinke tocht willen maken kun je hier rechts richting Cadettenkamp, maar wij gaan voor ons verhaal links richting Noordelijke rondweg. Daar slaan we rechtsaf om de bult over te gaan richting Heusdenhout. Kijk je naar rechts dan zie je het scoutinggebouw, gevolgd door het terrein van Kynologenclub De Baronie, waar Ton een prachtige reportage over maakte.

Uitzicht over de wijken

We gaan het spoor over en kijken dan over de beide wijken. Door de hoogte zie je de vele markante punten (de flats van Heusdenhout, de Michaëltoren). Ook aan 'deze kant van het spoor zie ik mensen met honden in de weer. Heerlijk ravottend op grasland gaan ze lekker los. Van anderhalve meter hebben de honden niet gehoord, hun baasjes gelukkig wel.

Naar 'de Chinees'

We naderen de Tilburgseweg en slaan rechtsaf. Deze straat met al zijn verschillende soorten huizen waar de meesten van ons aan voorbij razen, is de moeite waard om eens te voet rustiger te bekijken. Bij het witte huisje (ook daar schreef Ton een prachtig verhaal over) slaan we linksaf en wandelen langs de 'Chinees'.

Het door de VPRO serie inmiddels beroemde Chinees-Indisch Specialiteiten Restaurant Palace is een prachtig voorbeeld van de voor ons land zo kenmerkende Chinees-Indische eetcultuur. ▶

▶ Rustieke plaatjes met zicht op het spoor

CHINEES SPECIALITEITEN RESTAURANT

palace

皇宫酒楼

TILBURGSEWEG 222
4817 BJ BREDA
TEL: 076-5878897

WWW.PALACEBREDANL

RUIME (GRATIS) PARKEERGELEGENHEID
TELEFONISCH BESTELLEN VOOR AFHALEN

076-5878897

Een ogenschijnlijk veel ouder horecapand, geheel aangepast aan de wensen die we als Nederlander verwachten bij een Chinees, compleet met draken en lampionnen. Als het weer kan de moeite om eens 'op restaurant' te gaan!

Verborgen straatje en paadje

Het eerstvolgende straatje slaan we rechtsaf, de Aardenhoek een bedrijvige straat waarbij wonen-werken al werd toegepast voordat daar een categorie voor bestond in gemeentelijke visies. De grootste attractie in deze straat is uiteraard het Reptielenhuis van Oscar Maas. Deze unieke dierentuin zou u echt eens moeten bezoeken zodra dat weer kan.

Reptielenhuis de Aarde kan uw steun momenteel overigens goed gebruiken. Vanwege alle maatregelen kunnen ze geen bezoekers ontvangen, terwijl de kosten torenhoog zijn. Wilt u Oscar en zijn dieren helpen dan kunt u een bijdrage doen via de crowdfundingactie.

Ga daarvoor naar de website www.deaardebreda.nl.

We gaan weer verder met de wandeling. Links zie ik mensen druk in de weer met schoffels en spades. Een mens heeft groen nodig en nu is het de tijd om de tuin voor te bereiden op het zaai- en plantseizoen. Want wie zaait zal oogsten...en als het niet lukt heb je in ieder geval als volkstuinder je geest tot rust gebracht. Aan het einde van de Aardenhoek kun je links een kronkelpaadje in. Met de krokussen in bloei doet het sprookjesachtig aan. Echt zo'n plek waar je je als kind in kon verliezen.

Aan het eind van dit pad komen we op de grasvelden die Brabantpark en Heusdenhout scheiden. We nemen het olifantenpaadje richting het officiële voetpad die door het grasveld loopt en gaan op het voetpad rechts. Dit voetpad lopen we uit en we passeren weer zo'n plekje van rust, begraafplaats Driesprong. Hierover schreef Brenda een prachtig verhaal (zie pagina 24).

Na een momentje van rust vervolgen we onze weg langs de basisschool en komen uit in de Giraffestraat, daar gaan we weer rechts en steken de straat over, we gaan linksaf en eindigen waar we begonnen zijn, de fietsenzaak van Peter van den Broek. Het cirkeltje is weer rond, hopelijk heeft u er van genoten!

Wanneer u deze tocht heeft gelopen dan heeft u er een tocht van 3 kilometer op zitten. De route is te vinden op onze website of te volgen door de QR code te scannen. <https://www.komoot.nl/tour/319260024?ref=aa>

◀ Scan deze QR code met uw mobiele telefoon

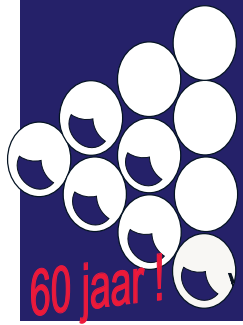
▲ Nostalgisch landweggetje

Cafeteria van Leeuwen

Voor vers gesneden friet en kwaliteit snacks

Erasmusplein 7
4834 AD Breda
Tel 076 888 2916
www.cafetariavanleeuwen.nl

SLIJTERIJ - W'JNHANDEL - 123FEESTJE.NL

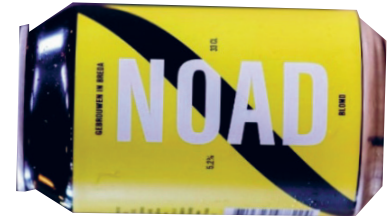
De Druiventros

groot assortiment - altijd voordelig

Liter Smirnoff
Vodka

€ 14,50

Para Medisch Centrum Heusdenhout

Wilderen 2, 4817 VG Breda

Tel: 076-5873300

email: pmc@pmc-heusdenhout.nl

website: www.pmc-heusdenhout.nl

Zorg op maat onder één dak:

- Fysiotherapie, kinderfysiotherapie, geriatriefysiotherapie, psychosomatische fysiotherapie, bekkenfysiotherapie, oedeemtherapie, manuele therapie, sportfysiotherapie, claudicatiotrainning, echografie, shockwave, neurorevalidatie en FysioFit.
- Beweegprogramma's voor Parkinson, beroerte, MS, diabetes, COPD, hart- en vaatklachten, oncologie, individueel of in groepsverband.

Ruime parkeergelegenheid, buslijn 5 stopt voor de deur.

Naast fysiotherapie zijn de volgende praktijken in het gebouw gevestigd:

ergotherapie, logopedie, podoposturaaltherapie, dieetadvies, en praktijkondersteuning dr. Schueler.

PMC HEUSDENHOUT – EEN GEVESTIGDE NAAM IN BRED!

NIEUWS VAN WIJKRAAD HEUSDENHOUT

Klankbordgroep Hart voor Heusdenhout (128 aanmeldingen);
Klankbordgroep voorzieningen 146 aanmeldingen)

Suggesties/ Tips

Er zijn door de wijkbewoners diverse tips gegeven, die we hier laten zien.

Tips voor wijkraad

Hou de vinger aan de pols en ga door met het informeren van de bewoners van Heusdenhout. Laat meer je gezicht als wijkraad zien en gebruik de digitale kanalen om aan te geven wat je voor de wijk kan betekenen. Probeer de jongelui ruim te stimuleren om hun mening te geven. De wijk is ook benieuwd naar de mening en visie van de 30- Plus, jongvolwassenen en tieners.

Tips van leerlingen OBS de Tweesprong

De leerlingen van groep 4 t/m 8 van OBS De Tweesprong hebben de volgende wensen/ideeën voor hun wijk Heusdenhout. Dit betreft de leeftijdsgroep 7-12-jarigen. Dit is een selectie van de meest genoemde:

- Op de fietsstraat (Heusdenhoutsestraat) rijden te veel auto's te hard en te gevaarlijk voor de fietsers en naar schoolgaande kinderen met hun ouders;
- Maak van de Kapelstraat éénrichtingsverkeer;
- Breng de zebapaden terug bij de kruising Heerbaan/ Kapelstraat;
- Realiseer watertappunten bij meer speelveldjes en scholen;
- Plant meer bomen voor CO2;
- Plaats speel- en sporttoestellen in de wijk;
- Lantaarnpalen moet langer aan zijn i.v.m. veiligheid/ overzichtelijkheid;
- Regel opvang en voedsel voor mensen zonder woonruimte.

Conclusie

Uit de wijkenquête blijken de volgende conclusies.

Wonen

Over het algemeen is het prettig wonen in Heusdenhout. Er is tevredenheid over de huidige woning, duurzaamheid en milieu scoren minder goed. Er is behoefte aan betaalbare woningen voor doorstroming, om zo ruimte te maken voor starters. Daarmee wordt vooral bedoeld meer seniorenappartementen en minder studentenwoningen in de wijk.

Veiligheid

Onveilig verkeer (snelheid) is een belangrijk probleem voor veel bewoners. Dit geldt ook voor een veilige oversteeek bij de rotonde, kruising Heerbaan/ Kapelstraat en doorgaande wegen. Er wordt overlast ervaren door drugsgebruik (dealen) en parkeerdruk in de wijk. Ook leeft er een gevoel van (veel) te weinig toezicht en handhaving in de wijk.

Realisatie van wijkagenda, "Kijk op de wijk Heusdenhout 2020-2030"

Het doel van de wijkagenda is om samen met wijkbewoners, wijkpartners en gemeente plannen te ontwikkelen en de uitvoering van plannen te organiseren om zo de leefbaarheid en de burgerparticipatie in de wijk te behouden of te verbeteren. De wijkraad regisseert hierin.

Thema's Wijkagenda

Samen met wijkbewoners, vrijwilligers en professionals in de wijk, brengen we wensen, ideeën en meningen in beeld. We kijken op verschillende wijzen naar de wijk. Hierbij kan je denken aan wonen, onderwijs, zorg en welzijn, winkelcentrum Bisschopshoeve/ Hart van Heusdenhout, werken in Heusdenhout, veiligheid en verkeer. Een leefbare, veilige en gezonde leefomgeving is het doel van dit alles. Voor realisatie van de wijkagenda is de "mening van de wijk" belangrijk.

Mening wijkbewoners gevraagd tijdens wijk enquête

Aan wijkbewoners is om hun mening gevraagd. (Hoe Heusdenhout er in 2030 uitziet?) Hiervoor kon men van 4 januari t/m 12 februari jl. een vragenformulier invullen. Veel wijkbewoners hebben hierop gereageerd. De wijkenquête heeft veel informatie opgeleverd. De presentatie hiervan staat op onze website <https://www.heusdenhout.nl> In verband met de beperkte paginaruimte beperken we ons, in dit artikel, tot een verkort overzicht van de uitkomst.

Uitkomsten wijk enquête en betrokkenheid

737 respondenten (wijkbewoners) hebben een vragenformulier ingevuld. Daarnaast hebben de leerlingen van OBS de Tweesprong hun ideeën en wensen gegeven.

441 respondenten willen op de hoogte gehouden worden over de voortgang van de wijkagenda.

245 respondenten willen betrokken blijven bij de uitvoering van de verschillende onderwerpen in een klankbordgroep. Sommigen hebben zich aangemeld voor meerdere thema's/ klankbordgroepen. Uitgesplitst naar onderwerp hebben zij zich aangemeld voor:

Klankbordgroep Wonen (133 aanmeldingen),
Klankbordgroep Veiligheid (114 aanmeldingen);

▲ Afbeelding rotonde Heerbaan/ Heusdenhoutsestraat

Voorzieningen

Groenvoorzieningen staan onder druk door onder andere sober onderhoud en veel (zwerf) afval.

Er is veel behoefte om openbare buitenruimte recreatief in te richten, voor sport/spelen en ontmoeting. Ook onderling contact en wijkgevoel worden gemist. Oplossing hiervoor kan zijn een wijkcentrum voor Jong en Oud, evenementen (een markt) en goede horeca horen daarbij.

Hart van Heusdenhout

Het winkelaanbod Bisschopshoeve is voldoende, maar mag wat meer lowbudget zijn. Het Winkelcentrum zelf is verouderd en toe aan een verfrissende facelift, ontmoeten en winkelen kunnen goed samengaan.

De bereikbaarheid van het winkelcentrum Bisschopshoeve wordt beperkt door de infrastructuur, de huidige parkeervoorziening is slecht en geeft overlast. Dus een herinrichting van parkeerplaats winkelcentrum met aangrenzende openbare ruimten is hard nodig. Schenk hierbij aandacht aan ontmoeten en evenementen. Maak van het winkelcentrum en aangrenzende openbare ruimte een eigentijds Hart van Heusdenhout

Jeugd

Jongeren en jeugd zien graag verbeteringen op thema's; verkeersveiligheid, meer mogelijkheden voor sport en vrijetijd in de wijk zelf, een schone wijk en milieu d.m.v. watertaps, E -oplaadpunten en meer bomen voor CO2.

Betrokkenheid

Er is voldoende belangstelling om mee te denken en ook bereidheid tot inzet. Er is wel wat vertrouwen verloren bij de inspraak van de rotonde. De wijkraad kan (nog) meer een afspiegeling van de wijk worden.

Geluidsanering A27

Redelijk wat mensen ervaren geluidsoverlast van de A27. Wij hebben dit regelmatig bij gemeente en Rijkswaterstaat aangegeven. Het lijkt erop dat hier wat beweging in komt. Het wegvak van de A27 tussen de Franklin Rooseveltlaan en de Tilburgseweg wordt opgenomen in een geluidssaneringsplan. Een ontwerpbesluit voor dit plan wordt verwacht omstreeks mei 2021. Een kennisgeving van dit plan wordt in de lokale bladen gepubliceerd.

Inrichting rotonde Heerbaan/ Heusdenhoutsestraat

In het voorjaar van 2020 zijn gemeente en wijkraad met elkaar in gesprek geweest over de inrichting/aankleding van de rotonde. Vanuit een basisontwerp is op constructieve wijze verder samengewerkt naar een finetuning hiervan. Daarbij zijn door wijkraad wensen en ideeën ingebracht, die nu in het ontwerp zijn verwerkt. Resultaat is het afgebeelde ontwerp dat draagvlak heeft bij gemeente en wijkraad. Dit willen we graag met de wijkbewoners delen. Naar verwachting wordt dit ontwerp in het (late) voorjaar uitgevoerd.

Tot slot

Er komt van alles op ons af maar belangrijk voor nu is dat we aan de slag kunnen met de wijkagenda. Binnenkort starten we met het benaderen van iedereen die zich heeft aangemeld voor een klankbordgroep. Want wijkbewoners zijn de ervaringsdeskundigen die weten waaraan er behoefte is in hun straat, buurt en wijk. Is de interesse gewekt om nu al mee te doen- of zijn er vragen? Hebt je nu al ideeën? Mail dan met voorzitterheusdenhout@ziggo.nl

balans in werk en welzijn

Stress op je werk? Moeite met ontspannen?
Op zoek naar de juiste balans tussen werk en privé?

IntensPsychologie biedt professionele begeleiding
bij werk gerelateerde klachten.

intens
psychologie

Heusdenhoutsestraat 16A, 4817 WC Breda
www.intenspsychologie.nl

BEGRAAFPLAATS DRIESPRONG

Waar rust en verhalen elkaar ontmoeten

Door: Brenda Roels

Af en toe kom je op een bijzonder plekje op een locatie waar je het misschien niet meteen had verwacht. Zo mag ik graag ronddwalen op de begraafplaats Driesprong, gelegen aan de Kameelstraat.

Een prachtige, serene plek, midden in een levendige wijk. Vlakbij, maar mooi afgeschermd van Integraal Kindcentrum Oase en de drukke doorgaande Tilburgseweg.

Nieuwsgierig naar de geschiedenis van deze mooie plek, ben ik op zoek gegaan naar verhalen die hier onmiskenbaar aan verbonden zijn.

Historische locatie

Daar waar de weg van en naar Breda splitste naar enerzijds Geertruidenberg en anderzijds Den Bosch, was "de Driesprong". Hier was in de Middeleeuwen ook een galgenveld gelegen, de plek die we nu kennen als het Cadettenkamp. Op dit veld werden misdadigers tentoongesteld, die eerder op de Grote Markt waren terechtgesteld. Ook als iemand was onthoofd of anderszins strafrechtelijk opgedeeld, werden de losse delen ter afschrikking op het Galgenveld geplaatst. Dit speelde overigens al in de 16e en 17e eeuw, dus voordat er sprake was van de begraafplaats.

Bij het beleg van Breda door de Spanjaarden zou de sleuteloverdracht van de stad op deze locatie hebben plaatsgevonden, wat mooi is afgebeeld op een schilderij van Diego Valezquez uit 1634.

Het schilderij "De uittocht der Spaanse bezetting uit Breda op 10 oktober 1637" zou ook gesitueerd zijn op deze historische plek. Op het kleurrijke doek is te zien hoe in een lange stoet het Spaanse garnizoen Breda verlaat, via Heusdenhout richting Mechelen.

Al lang voordat er sprake was van een kerk of begraafplaats speelt deze plek dus al een bijzondere rol in de geschiedenis van de stad.

Ontwikkeling van een wijk

Van oorsprong behoorde de begraafplaats bij de parochie en de kerk van Onze Lieve Vrouwe van Goede Raad, die werd gebouwd in 1925. De begraafplaats zelf dateert van ongeveer 1930. Het gebied viel destijds onder de gemeente Teteringen en de parochie werd dan ook gesticht vanuit de Willibrorduskerk in Teteringen.

De begraafplaats was gesitueerd op de grens met de toenmalige gemeente Ginneken en Bavel, respectievelijk Nieuw-Ginneken. Dit verklaart wellicht ook de wat merkwaardige ligging van heden ten dage.

De kerk bestaat niet meer, gesloten in 1993 en afgebroken in 1995. Het torentje van de kerk, herbouwd in 1950 na beschadigd te zijn in de oorlog, is nog altijd te vinden op het bedrijfsterrein van de firma Stolwerk. De begraafplaats heeft de tand des tijds wel overleefd en is nog steeds in gebruik.

In de jaren 60 werd het gebied geannexeerd door de gemeente Breda en kwam de wijk Heusdenhout tot

▲ De begraafplaats ligt tussen de woningen

ontwikkeling. De historische kern hiervan ligt rond de Annakapel, die overigens nooit als parochiekerk heeft gediend. Het oorspronkelijke toegangspad tot de begraafplaats lag aan de Tilburgseweg, tussen de huizen door. Met de ontwikkeling van Heusdenhout is dit stukje grond door de desbetreffende huiseigenaren opgekocht en is de huidige ingang gecreëerd aan de Kameelstraat.

Verhalen

Aan een dergelijke plek zijn vaak de meest fantastische verhalen verbonden. De een natuurlijk meer dan de ander historisch onderbouwd en wellicht hier en daar wat ingekleurd of ietwat aangedikt, maar altijd prikkelend voor de fantasie.

Zo gaat het verhaal dat er op de calvarieberg, waar de priesters en pastoors werden begraven, ook een dienstmeid begraven lag. Of dit zo is en hoe zij daar terecht is gekomen laat zich raden. De calvarieberg is inmiddels verdwenen, maar het raadsel van de dienstmeid blijft voortbestaan.

De historie van deze bijzondere plek zet zich nog altijd voort. Achter iedere steen, bij ieder graf, hoort een stukje geschiedenis. Een verhaal van een persoon, van een familie. Nog steeds worden mensen hier naar hun laatste rustplaats gebracht en dus breidt de geschiedenis zich steeds verder uit. Het reikt natuurlijk veel te ver om op al die verhalen in te gaan. Wel mooi om je te realiseren dat het naast een plek van rust, herinneringen en bezinning, ook een ontmoetingsplek is van vele reizigers en hun verhalen.

Met dank aan Roel Stapper, Laurens Siebers, Els Bleikertz en Bep Kerstens voor de informatie en prachtige verhalen.

▲ Een groene oase

SPORT-BSO FLEKSS

VAKANTIEWEKEN

€29

WANNEER:	12-13-14 MEI VAN 09:00-17:00
WAAR:	PCP BREDA - LANGVELD 5
VOOR WIE:	KIDS TUSSEN DE 4 EN 12 JAAR UIT BRABANTPARK-HEUSDENHOUT
WAT GAAN WE DOEN?	WE MAKEN ER 3 ONVERGETELIJKE DAGEN VAN!
WAT KRIJG JE VAN ONS?	ETEN+DRINKEN, ACTIVITEITEN EN EEN SPORTTENUUE

sporthal DE DOELEN

DOELEN 7
4813 GP, BREDA
INFO@FLEKSS.NL
0654281631
WWW.FLEKSS.NL

de ontein

KAMEELSTRAAT 2
4817 BS, BREDA
INFO@FLEKSS.NL
0654281631
WWW.FLEKSS.NL

De Rietvink

KRAANVOGEL 92
4822 RB, BREDA
INFO@FLEKSS.NL
0654281631
WWW.FLEKSS.NL

INNOVEREN IN DE ZORG

Raffy | Lâle | De Leystroom ging het anders doen met de 'slimme bril'

'Het voordeel van het nadeel' noemt manager Wonen, Zorg en Behandeling Mark Kuilder de positieve ervaringen die Raffy | Lâle | De Leystroom sinds de komst van het covid-19-virus opdoet met een 'slimme bril'. Al enige tijd onderzocht de Bredase zorgorganisatie met haar drie locaties en een thuiszorgtak hoe je dankzij technologie, de kennis en expertise van zorgprofessionals op het juiste moment en op de juiste plek kunt inzetten. 'Expertise zonder afstand' heet dit project dat deel uitmaakt van het programma 'Anders werken in de zorg' waarin verschillende West-Brabantse zorgorganisaties samenwerken. Aanvankelijk kwam het gebruik van de bril niet zo snel op gang. Dat een virus daar uiteindelijk vaart in zou brengen, had niemand kunnen bedenken.

Op afstand meekijken

De gedachte achter het gebruik van de slimme bril is helder. De complexiteit van de zorgvragen neemt door de vergrijzing toe en dat kan leiden tot een soort 'handelingsverlegenheid' bij zorgmedewerkers. Want hoe voer je op zich eenvoudige handelingen uit onder afwijkende omstandigheden? "In eerste instantie ga je daarover in gesprek met collega's, maar dat is niet altijd afdoende", legt Mark uit. "Want zien wat er gebeurt en daarop acteren, dát werkt nu eenmaal het beste. Wij dachten dus: we gaan medewerkers zo'n slimme bril opzetten. Dan kan een specialist op afstand meekijken, zien wat zich afspeelt, wat de medewerker doet en vervolgens een professioneel advies geven."

Uitdaging

Zorgondersteuning met de slimme bril is in technische en logistieke zin in het begin nog een aardige uitdaging. Je moet de bril kunnen bedienen, er moet iemand zijn om op afstand mee te kijken en het beeld te interpreteren. Maar ook de wifi-verbinding moet op orde zijn. "Het opstarten had dus best wat voeten in de aarde. Het was nieuw, anders en niet voor iedereen makkelijk", zegt Mark. "Ondanks wat positieve ervaringen mocht het best wat meer zijn."

Verpleeghuizen op slot

Toen gingen de verpleeghuizen op slot en werd het belangrijk dat zo min mogelijk mensen in contact kwamen met de bewoners. Mark: "Hé, dachten we, juist nú is die bril behulpzaam. Daardoor kun je in gevallen waarin een telefonisch overleg niet volstaat en er behoefte is om mee te kijken, toch zorgen dat er niet allerlei ondersteunende diensten of behandelaren in de nabijheid van de bewoner komen. Zodoende zijn we gaan investeren in nieuwe manieren om de slimme bril in te zetten."

Meer vlieguren

Binnen Raffy | Lâle | De Leystroom geeft op dit moment de verpleegkundig specialist van afstand medisch advies. Ook het intern mobiel team onbegrepen gedrag met o.a. een psycholoog en een sociaal-pedagogisch hulpverlener kijken op afstand mee. Sommige medewerkers moeten eerst een drempel over voor ze met de bril gaan werken. Mark: "In een situatie waarin de urgentie minder is, lijkt die drempel hoger. Door de huidige situatie moet je nu wel. Door het te gaan doen, maak je bovendien vanzelf meer 'vlieguren'. Het wordt daardoor gewoner".

Niet minder, maar anders

De essentie van het programma 'Anders werken in de zorg' is niet minder, maar anders. Een verpleegkundig specialist die meerdere locaties bedient, is veel minder reistijd kwijt. Dat is efficiënt. En als bewoner heb je niet meer vier verschillende mensen om je heen als het lastig wordt met de verzorging, en jij daar ongekleed op je bed ligt. Ook daarin kan het schelen, dat je veel meer rekening kunt houden met de prikkels die een bewoner op zo'n moment krijgt. Dus ook voor het welbevinden van de bewoners is dit een stap vooruit.

Meer weten? Een video impressie is te zien op www.radicalevernieuwing.nl/bril-raffy

COLOFON

Brabantpark & Heusdenhout Nieuws is een uitgave van Stichting Wijkactiviteiten Breda-Oost en wordt vier keer per jaar gratis huis-aan-huis verspreid in de wijken Brabantpark en Heusdenhout.

Oplage:
7.800 exemplaren

Hoofdredactie:
Leon Colbers

Redactie:
Leon Colbers, Ton Dunk, Brenda Roels, redigeerwerk
Anthony Ooninx, Saskia van der Weide, fotografie
Els van Genugten en bijdragen van Wim Joosen en
Frans Gooskens

Vormgeving:
Forcez B.V.
Leon Colbers & Marcus Braun
www.forcez.nl

Redactie en Advertentieverkoop:
Stichting Wijkactiviteiten Breda-Oost
Kwekerijstraat 7
4817 MT Breda
Tel. 076 - 51 54 658 (Bij voorkeur contact per mail)
E-mail: info@breda-oost.nl
www.breda-oost.nl

De volgende deadlines voor Brabantpark & Heusdenhout Nieuws zijn:
4 juni, 20 augustus en 12 november

Het blad verschijnt drie weken na de deadline. De verspreidingsdata kunnen wel eens iets afwijken: het blad wordt geheel gemaakt en bezorgd door vrijwilligers. We hopen op uw begrip hiervoor. U kunt uw kopij aanleveren via info@breda-oost.nl.

Overname van (delen van) artikelen is mogelijk, na vooraf overleg met – en uitdrukkelijke toestemming van – de hoofdredacteur en met bronvermelding.

De inhoud van Brabantpark en Heusdenhout Nieuws is met zorg samengesteld. Desondanks zijn fouten of omissies mogelijk. Uitgever en redactie zijn niet aansprakelijk voor eventuele hieruit voortvloeiende schade.

doornbosfysio.nl

Rug- of nekpijn?
**WIJ HELPEN U
SNEL VAN UW
KLACHTEN AF**

Maak vandaag
nog een afspraak
via 076 5720057!

doornbos fysio
centrum van aandacht.

Knip@Knap

BISSCHOPHOEVE 24
076-5810049
WWW.KNIPENKNAPBREDANL

Ma 12.00-18.00
Di 09.00-18.00
Wo 09.00-18.00
Do 09.00-18.00
Vr 09.00-18.00
Za 09.00-16.00

Winkelcentrum **HEUSDENHOUT**

Gemakkelijk & Compleet Winkelen

**Gezellig, gemakkelijk én
volledig winkelen
doe je ook NU op
Winkelcentrum Heusdenhout**

